

Anexă adresă nr. 7/26.03.2021

Subiect: Proiect de Lege privind protecția avertizorilor în interes public

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
1	<p>Art. 2. – Domeniul de aplicare (2) Prezenta lege se aplică și persoanelor care efectuează raportări, prin intermediul canalelor de raportare interne sau externe, sau divulgă public informații privind încălcări ale legii obținute în timpul procesului de recrutare sau altor negocieri precontractuale sau în cazul în care raportul de muncă sau raportul de serviciu a încetat.</p>	<p>(2) Prezenta lege se aplică și persoanelor care efectuează raportări, inclusiv anonime, prin intermediul canalelor de raportare interne sau externe, sau divulgă public informații privind încălcări ale legii obținute în timpul procesului de recrutare sau altor negocieri precontractuale sau în cazul în care raportul de muncă sau raportul de serviciu a încetat.</p>	<p>Directiva presupune o schimbare de mentalitate și o conștientizare a rolului avertizării pentru interesul public. Așadar punerea accentului pe persoana avertizorului este neproductivă. Acentul trebuie să cadă pe valoarea avertizării. Avertizorii, cel puțin în România, au toate motivele să se teamă de represalii. Dacă organizațiile nu vor asigura anonimatul, cu singuranță presa o va face în baza principiului nedivulgării surselor. Așadar, dacă chiar ne dorim ca entitățile să fie capabile să se îmbunătățească intern, raportarea anonimă este o metodă care oferă confort atât avertizorului, cât și entității, și servește astfel interesul public. Raportările anonime pot fi inclusiv prelucrate de către structurile de control intern ale entităților care cad sub incidența legii.</p>
2.	<p>Art. 2. – Domeniul de aplicare (3) Raportările care au ca obiect conflictele interpersonale între avertizor și un alt lucrător nu intră în sfera de aplicare a prezentei legi.</p>	<p>Eliminare</p>	<p>Soluția legislativă propusă nu respectă standardele minimale de calitate a legii, din perspectiva normelor de tehnică legislativă. Formularea este imprecisă, induce incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice</p>



syene

centrul pentru educație

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
			<p>În componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.</p> <p>Conform pct 32 din expunerea de motive a Directivei „Motivele care stau la baza raportării de către persoanele care efectuează raportarea nu ar trebui să aibă relevanță pentru a se stabili dacă aceasta ar trebui să primească protecție.”</p> <p>Argumentul că pct. 22 din expunerea de motive a Directivei da dreptul statelor membre să decidă reglementarea unor proceduri diferite în anumite cazuri nu justifică alineatul propus, care nu are nici un fundament.</p> <p>Mai mult, orice persoană vizată se va folosi de argumentul că există un conflict inter-personal sau va transforma raportarea într-un conflict inter-personal pentru a putea exercita presiuni și represalii împotriva avertizorului.</p>
3.	Art. 3. - Termeni și expresii În sensul prezentei legi, termenii și expresiile folosite au următoarea semnificație:	Se adaugă următoarea definiție Prezumția de bună credință – avertizorii în interes public beneficiază de prezumția de bună credință. Reaua-credință trebuie dovedită de cel care o invocă în fața	Propunem menționarea în lege că avertizorul în interes public se bucură de prezumția de bună credință, care nu poate fi răsturnată decât de instanța de judecată. Sarcina probei relei-credințe îi revine celui ce afirmă existența ei.



syene

centrul pentru educație

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
4	<p>Art. 3. - Termeni și expresii</p> <p>În sensul prezentei legi, termenii și expresiile folosite au următoarea semnificație:</p> <p>12. represalii - orice acțiune sau omisiune, directă sau indirectă, apărută într-un context profesional, care este determinată de raportarea internă sau externă ori de divulgarea publică și care provoacă sau poate provoca prejudicii avertizorului</p>	<p>instanței judecătorești competente.</p> <p>Se adaugă:</p> <p>Indiciile minime cu privire la faptul că acțiunile și omisiunile reprezintă represalii sunt: Acțiunile sau omisiunile au apărut la scurt timp după raportare;</p> <ul style="list-style-type: none">- Acțiunile sau omisiunile sunt realizate de către persoana vizată prin raportare sau la recomandarea ori cu acordul persoanei vizate prin raportare;- Acțiunile sau omisiunile au un vădit caracter șicanatoriu;- Acțiunile și omisiunile se referă la fapte din trecutul avertizorului care au fost sau ar fi putut fi cunoscute și anterior raportării.	<p>Menționarea unui set minim de situații în care există temei pentru a se considera că acțiunile sau omisiunile reprezintă represalii reprezintă o clarificare și orientare necesară atât în procedura disciplinară, cât și în faza de cercetare judecătorească</p>
5	<p>Art. 3. - Termeni și expresii</p>	<p>Se propune dezvoltarea unei anexe cu menționarea</p>	<p>Formularea este vagă pentru că toate instituțiile și autoritățile publice din</p>



syene

centrul pentru educație

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
	<p>15. autoritate competentă să primească raportări privind încălcări ale legii, reprezintă:</p> <p>a. autoritățile și instituțiile publice care, potrivit dispozițiilor legale speciale, primesc și soluționează raportări referitoare la încălcări ale legii, în domeniul lor de competență;</p>	<p>exhaustivă a acestor autorități și instituții publice</p>	<p>România au dreptul să soluționeze seizări / petiții, precum și contravenții în domeniul lor de competență. Impactul acestei reglementări va fi o aplicare neunitară a legii care va general controverse juridice.</p>
6	<p>Art. 4. – Modalități de raportare</p> <p>(2) Raportarea privind încălcări ale legii se efectuează, în principal, prin intermediul canalelor interne de raportare existente în cadrul autorităților și instituțiilor publice și persoanelor juridice de drept privat.</p> <p>(3) Raportarea privind încălcări ale legii se efectuează direct prin intermediul canalelor externe de raportare:</p> <p>a) în cazul în care avertizorul consideră că există risc de represalii și că încălcarea raportată nu poate fi remediată în mod eficace prin intermediul canalelor interne de raportare;</p> <p>b) în ipoteza lipsei canalelor interne de raportare în cazul persoanelor juridice de drept privat cu mai puțin de 50 de lucrători, altele decât cele prevăzute la art. 8 alin. (4).</p>	<p>Se înlocuiește cu:</p> <p>(2) Raportarea privind încălcări ale legii se efectuează, alternativ sau cumulativ, prin intermediul:</p> <p>(a) canalelor interne de raportare existente în cadrul autorităților și instituțiilor publice și persoanelor juridice de drept privat;</p> <p>(b) canalelor externe de raportare;</p> <p>(c) mass-media, organizațiilor profesionale, sindicale sau patronale, organizațiilor neguvernamentale, comisiilor parlamentare.</p> <p>Se elimină:</p> <p>(3) Raportarea privind încălcări ale legii se efectuează direct prin</p>	<p>Este incident articolul 25 Un tratament mai favorabil și clauza de menținere a nivelului de protecție din Directivă. Nerespectarea acestui articol poate atrage declansarea procedurii de infringement. În cazul avertizării în interes public se aplică principiul drepturilor deja câștigate. Dreptul de a se adresa alternativ și cumulativ prin mai multe canale este recunoscut și acceptat de instanțele judecătorești din România.</p>

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
		<p>intermediul canalelor externe de raportare: a) în cazul în care avertizorul consideră că există risc de represalii și că încălcarea raportată nu poate fi remediată în mod eficace prin intermediul canalelor interne de raportare; b) în ipoteza lipsei canalelor interne de raportare în cazul persoanelor juridice de drept privat cu mai puțin de 50 de lucrători, altele decât cele prevăzute la art. 8 alin. (4).</p>	
7		<p>Se introduce un n Art. 4¹ Personalul Agenției raportează extern celorlalte autorități enumerate la art. 3 punctul 15.</p>	<p>Trebuie reglementată situația în care persoana care raportează este încadrată în cadrul ANI.</p>
8	<p>Art. 5. – Conținutul raportărilor Raportarea cuprinde, cel puțin, următoarele: numele și prenumele, datele de contact ale avertizorului, contextul profesional în care au fost obținute informațiile, descrierea faptei susceptibile să constituie încălcare a legii, precum și, după caz, probele în susținerea raportării, data și semnătura, după caz.</p>	<p>Se înlocuiește cu: Raportarea cuprinde, cel puțin, următoarele: entitatea în care a avut loc încălcarea legii, contextul profesional în care au fost obținute informațiile, descrierea faptei susceptibile să constituie încălcare a legii, precum și,</p>	<p>Soluția legislativă propusă nu respectă standardele minimale de calitate a legii, din perspectiva normelor de tehnică legislativă. Acest articol trebuie corelat cu art. 4, alin. 4 care permite raportarea în format electronic, prin comunicare la liniile telefonice sau prin alte sisteme de mesagerie vocală, precum și articolul care permite raportarea anonimă.</p>



syene

centrul pentru educație

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
		după caz, probele în susținerea raportării,	
9.	Art. 8. – Obligația de a institui canale interne de raportare (1) Autoritățile și instituțiile publice, persoanele juridice de drept privat care au cel puțin 50 de angajați, regiile autonome de interes național sau local, companiile și societățile naționale sau, după caz, societățile la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, indiferent de numărul de angajați, au obligația de a identifica sau institui canalele interne de raportare și de a stabili proceduri de raportare internă și pentru efectuarea de acțiuni subsecvente. Terțul desemnat are obligația de a aplica procedura privind raportarea prevăzută de art. 9 alin. (1).	După alineatul 1 se introduce un nou alineat: (1) ¹ Instituirea canalelor interne de raportare și stabilirea procedurilor de raportare internă se face numai după consultarea sindicatului reprezentativ la nivelul entității sau a reprezentanților salariaților, care pot înainta propuneri scrise.	Este nevoie de un minim proces intern de consultare pentru ca angajații să poată avea încredere în canalul intern de raportare.
10	Art. 10. – Clasarea raportării (1) Raportările se clasează în următoarele cazuri: a) raportările sunt transmise anonim; b) raportarea nu conține elementele prevăzute de art. 5, altele decât datele de identificare a persoanei, iar persoana desemnată a solicitat completarea acesteia în termen de 10 zile, fără ca această obligație să fie îndeplinită.	Lit. a) se elimina Lit. b) se modifică b) raportarea nu conține elementele prevăzute de art. 5	Se modifică în acord cu prevederea privind posibilitatea raportării anonime
11	(3) În cazul în care Agenția constată că nu are competența de a examina și de a efectua acțiuni subsecvente, aceasta are obligația de a redirecționa raportarea în vederea soluționării	Se completează (3) În cazul în care Agenția constată că nu are competența de a examina și	In unele cazuri raportarea poate include indicii cu privire la săvârșirea de infracțiuni



syene

centrul pentru educație

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
	către autoritățile prevăzute la art. 3 punct 15 lit. c), cu păstrarea garanțiilor privind confidențialitatea și integritatea.	de a efectua acțiuni subsecvente, aceasta are obligația de a redirecționa raportarea în vederea soluționării către autoritățile prevăzute la art. 3 punct 15 lit. c) sau organele de urmărire penală competente , cu păstrarea garanțiilor privind confidențialitatea și integritatea.	
12	Art. 13. – Atribuțiile Agenției În aplicarea prezentei legi, Agenția îndeplinește următoarele atribuții în legătură cu raportările privind încălcări ale legii:	Se competează cu noi puncte: a) ¹ certifică, la cererea avertizorilor, faptului că beneficiază de protecție în temeiul prezentei legi; a) ² acordă asistență financiară și măsuri de sprijin, inclusiv sprijin de natură psihologică, pentru persoanele care efectuează raportări în cadrul procedurilor judiciare sau care se află într-o situație de vulnerabilitate ca urmare a raportării. Certificarea calității de avertizor, măsurile	Se impune transpunerea art. 20 din Directivă pentru a se asigura protecția efectivă a persoanelor care raportează.



syene

centrul pentru educație

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
		de asistență și modalitatea de acordare a acestora se stabilesc prin ordin al președintelui Agenției.	
13	Art. 14. – Obligația de informare (2) Agenția publică anual, pe pagina de internet a instituției, statistici privind numărul de rapoartă primite, numărul de examinări și acțiuni subsecvente inițiate și informările transmise, precum și, în cazul în care sunt confirmate, prejudiciul financiar estimat și sumele recuperate în urma raportărilor.	Se introduce un nou alineat: (2) ¹ Toate autoritățile stabilite la art. 3, pct 15, transmit statistici trimestriale Agenției. (2) ² Autoritățile și instituțiile publice au obligația de a menține statistici privind performanța canalului intern de raportare și de a le transmite Agenției la cerere. (3) Instrucțiunile și formularele de raportare statistică se stabilesc prin ordin al președintelui Agenției.	În calitate de canal extern principal și entitate de raportare la Comisia Europeană, ANI trebuie să aibă acces constant la date și informații despre avertizarea în interes public.
14	Art. 15. – Persoane desemnate În vederea soluționării raportărilor, Agenția, prin ordin al președintelui, desemnează inspectori de integritate cu atribuții de gestionare a raportărilor referitoare la încălcări ale legii, denumiți în continuare persoane desemnate.	Se introduce un nou alineat: (1) ¹ Se înființează Serviciul avertizare în interes public cu atribuții exclusive de aplicare a prezentei legi, ce cuprinde 10 posturi de execuție. Organigrama Agenției se modifică corespunzător.	În această formă a reglementării, Agenția nu are capacitate să aplice legea.



syene

centrul pentru educație

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
15	Art. 16. – Procedura raportării externe (9) Prevederile alin. (2)-(8) se aplică, în mod corespunzător, și autorităților sau instituțiilor publice către care Agenția își deleagă competența de soluționare a raportărilor.	Se completează: (9) Prevederile alin. (2)-(8) se aplică, în mod corespunzător, autorităților stabilite la art. 3, pct. 15	Clarificare a procedurii. Acest minim standard trebuie aplicabil tuturor autorităților, nu doar celor desemnate de Agenție.
16	Art. 18. - Divulgarea publică (1) Avertizorul care divulgă public informații privind încălcarea legii beneficiază de protecție în temeiul prezentei legi în cazul în care este îndeplinită una dintre următoarele condiții: a) a raportat mai întâi intern și extern sau direct extern în conformitate cu capitolele III și IV din prezenta lege, însă consideră că nu au fost dispuse măsuri corespunzătoare în termenul prevăzut de art. 16 alin. (6) din lege; b) are motive întemeiate să considere că: 1. încălcarea poate constitui un pericol iminent sau evident pentru interesul public sau riscul unui prejudiciu care nu mai poate fi remediat sau 2. în cazul raportării externe, există un risc de represalii sau o probabilitate redusă ca încălcarea să fie remediată în mod eficace având în vedere circumstanțele specifice ale raportării. (2) Sesizarea privind încălcarea legii prin divulgare publică se adresează mass-media, organizațiilor profesionale, sindicale sau patronale, organizațiilor neguvernamentale, comisiilor parlamentare.	Se modifică: (1) Avertizorul care divulgă public informații privind încălcarea legii beneficiază de protecție în temeiul prezentei legi. Alin. 2 se elimină	Coordonare cu prevederile privind posibilitatea raportării cumulativ sau alternativ



syene

centrul pentru educație

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
17.	<p>Art. 19. – Condiții</p> <p>(1) Pentru a beneficia de măsurile de protecție sau reparatorii prevăzute de prezenta lege, avertizorul trebuie să întrunească cumulativ următoarele condiții:</p> <p>a) să fie una dintre persoanele care efectuează raportări și care au obținut informații referitoare la încălcări ale legii într-un context profesional;</p> <p>b) să fi avut motive întemeiate să creadă că informațiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării;</p> <p>c) să fi efectuat o raportare internă, o raportare externă sau o divulgare publică potrivit prezentei legi;</p> <p>d) să fi suferit represalii ca urmare a raportării efectuate.</p>	<p>Se modifică:</p> <p>(1) Pentru a beneficia de măsurile de protecție sau reparatorii prevăzute de prezenta lege, avertizorul trebuie să întrunească cumulativ următoarele condiții:</p> <p>a) să fie una dintre persoanele care efectuează raportări și care au obținut informații referitoare la încălcări ale legii într-un context profesional;</p> <p>b) să fi avut motive întemeiate să creadă că informațiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării;</p>	<p>Rolul protecției împotriva represaliilor este să prevină. După ce a suferit represalii, un avertizor poate cel mult fi despăgubit sau repus în situația anterioară, în nici un caz protejat.</p>
18	<p>Art. 20. – Exonerare de răspundere</p> <p>(1) Avertizorul nu răspunde pentru raportarea sau divulgarea publică a unor informații privind încălcări ale legii, cu condiția ca acesta să fi avut motive întemeiate să creadă că raportarea sau divulgarea a fost necesară pentru dezvoltarea unei încălcări a legii.</p> <p>(2) Avertizorul nu răspunde pentru dobândirea informațiilor care sunt raportate sau divulgate</p>	<p>Se completează:</p> <p>(1)¹ Condiția de la alin. 1 se prezumă, iar contrariul trebuie dovedit de cel care îl invocă în fața instanței judecătorești competente.</p> <p>(2) Avertizorul nu răspunde pentru dobândirea</p>	<p>Soluția legislativă propusă nu respectă standardele minimale de calitate a legii, din perspectiva normelor de tehnică legislativă. Formularea este imprecisă, induce incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.</p>

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
	<p>public sau pentru accesul la acestea, cu condiția ca o astfel de dobândire sau un astfel de acces să nu constituie o infracțiune.</p> <p>(3) Răspunderea avertizorilor pentru acte sau omisiuni care nu au legătură cu raportarea sau divulgarea publică sau care nu sunt necesare pentru dezvăluirea unei încălcări a legii este supusă dispozițiilor de drept comun.</p>	<p>informațiilor care sunt raportate sau divulgate public sau pentru accesul la acestea, cu condiția ca o astfel de dobândire sau un astfel de acces să nu constituie o infracțiune.</p> <p>Articolul 13 din Legea nr. 544/2001 se aplică în mod corespunzător.</p>	
19		<p>După art. 21 se introduce un nou articol:</p> <p>21¹ Măsuri pentru protecția împotriva represaliilor în fața comisiei de disciplină.</p> <p>(1) Avertizorul cercetat disciplinar ulterior înregistrării unei raportări poate invoca calitatea sa în fața comisiei de disciplină.</p> <p>(2) Comisia de disciplină constată, pe baza documentelor prezentate de avertizor, calitatea acestuia.</p> <p>(3) În situația în care calitatea de avertizor se confirmă, Comisia de disciplină</p>	<p>Sunt necesare măsuri efective de protecție a avertizorilor pentru ca reglementarea să fie credibilă. Înaintea de procedura în fața instanței trebuie detaliate toate garanțiile în faza procedurii disciplinare.</p>



syene

centrul pentru educație

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
		<p>suspenda de îndată procedura disciplinară până la soluționarea definitivă a raportării, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate.</p> <p>(4) Avertizorul nu poate fi sancționat pentru actul de avertizare, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate.</p> <p>(5) La solicitarea avertizorului cercetat disciplinar ca urmare a raportării sau divulgării publice, comisiile de disciplină sau alte organisme similare din cadrul autorităților publice, instituțiilor publice sau persoanelor juridice de drept privat au obligația de a invita presa și un reprezentant al sindicatului sau al asociației profesionale.</p> <p>(6) Anunțul se face prin comunicat pe pagina de internet a autorității publice,</p>	



syene

centrul pentru educație

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
		<p>instituției publice sau a persoanei juridice de drept privat, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de ședința, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate.</p> <p>(7) Comisia de disciplină are obligația de a fundamenta, în raportul cercetării disciplinare, orice propunere de sancționare disciplinară a unui avertizor pentru alte fapte, făcând apel la regimul sancționator în spețe similare, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate.</p>	
20	Art. 22. – Contestarea măsurilor luate ca represalii	Se introduce un nou alineat: (4) ¹ Instanța verifică proporționalitatea sancțiunii aplicate avertizorului pentru o abatere disciplinară, prin compararea cu practica sancționării sau cu alte cazuri similare din cadrul aceleiași autorități publice, instituții publice sau unități bugetare,	Preluarea prevederilor care și-au dovedit eficiența din Legea nr. 571/2004



syene

centrul pentru educație

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
		pentru a înlătura posibilitatea sancționării ulterioare și indirecte a actelor de avertizare în interes public, protejate prin prezenta lege.	
21		Se introduce un nou articol 22 ¹ : (1) Avertizorul beneficiază de a o recompensă financiară atunci când raportarea sa a condus la inițierea unor proceduri legale finalizate cu recuperarea unor sume de peste 100,000 Euro. Recompensele se plătesc din bugetul de stat, prin bugetul Agenției. (2) Agenția sesizează instanța de judecată pentru stabilirea cuantumului recompensei în urma centralizării datelor relevante, conform art. 14, alin.2	Includerea dreptului avertizorului de a beneficia de a o recompensă financiară, conform celor mai bune practici internaționale.
22	Art. 24. – Consilierea, informarea și asistența (1) Agenția asigură consilierea și informarea în legătură cu măsurile de protecție, cu drepturile, procedurile și măsurile reparatorii aplicabile.	Se completează cu un nou alineat: (2) ¹ Agenția acordă asistență financiară și măsuri de sprijin, inclusiv sprijin de natură psihologică.	Coroborare cu art. 13



syene

centrul pentru educație

Nr. crt.	Proiect de lege	Amendament Centrul Syene pentru Educație	Motivul amendamentului
	(2) Agenția oferă avertizorilor asistență în legătură cu protecția acestora împotriva represaliilor în fața oricărei autorități.		
23	<p>Art. 26. – Participarea presei și a partenerilor sociali</p> <p>(1) La solicitarea avertizorului cercetat disciplinar ca urmare a raportării sau divulgării publice, comisiile de disciplină sau alte organisme similare din cadrul autorităților publice, instituțiilor publice sau persoanelor juridice de drept privat au obligația de a invita presa și un reprezentant al sindicatului sau al asociației profesionale.</p> <p>(2) Anunțul se face prin comunicat pe pagina de internet a autorității publice, instituției publice sau a persoanei juridice de drept privat, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înaintea ședinței, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate.</p>	Se elimină	Pre luat la noul art. 21 ¹